

Četvrtak, 25. jul 2002.
Svedok Radomir Marković
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio Sudu
Početak u 9.05 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA MEJ: Mi predlažemo da donesemo odluke po Pravilu 73bis za ostatak ovog Predmeta. Pitanja koja proizilaze iz toga tiču se vremenskog rasporeda, utvrđivanja vremenskih rokova. Mi smo, zasada, odredili 10. april kao zadnji dan za izvođenje dokaza Tužilaštva. Naravno, u međuvremenu je došlo do raznih stvari pa ćemo taj datum verovatno morati da promenimo. Ako vam je to od pomoći, možda bih mogao da vam kažem koje su teme o kojima bismo želeli da čujemo vaše argumente. Prvo, procena koliko će vremena da bude potrebno za izvođenje dokaza Tužilaštva, broj svedoka i tako dalje. Naravno, mi imamo vaše detalje u podnesku. Sledeća stvar koju bih želeo da razmotrite je ovo - da li su potrebne uvodne reči, budući da ovaj Predmet traje već više od četiri meseca. Ukoliko se bude smatralo da su uvodne reči potrebne i, naravno, to je odluka za vas budući da ćete vi biti prvi koji ćete da iznosite uvodnu reč, treba razmisliti o pitanju da li uvodna reč treba da bude vremenski ograničena. Dakle, molim vas da nam kažete nešto i o tome. Druga tema je redosled izvođenja dokaza. Mislim da smo o tome već govorili. Naime, postoje problemi, pre svega, u vezi sa pripremom predmeta ovakvih dimenzija. I to su stvarni problemi sa kojima su suočeni svi koji učestvuju u suđenju, a pogotovo optuženi. Prema tome, bilo bi lakše ukoliko bi dokazi za Hrvatsku bili izvedeni prvo i time bi božićni sudski raspust mogao da bude iskorišćen za pripremu Bosne. Znam da ste nam ranije rekli da su neki svedoci, svedoci koji će da svedoče

za oba ta segmenta. Međutim, možda biste sada mogli ponovo da razmotrite situaciju i videti kako stvari stoje. Kad je, ipak, reč o konkretnim nalogima u vezi sa izvođenjem dokaza, nalogima koji idu dalje od naših naloga opšte prirode, imamo na umu dva naloga: prvi, da se smanji broj opština u segmentu za Bosnu. Primetili smo da vi nameravate da izvodite sveobuhvatne dokaze za 14 od 47 opština i da ste odlučili da ne izvodite dokaze o daljih devet opština. Mi smatramo da bi to trebalo još da se smanji. Mi, naravno, shvatamo kompleksnost i ozbiljnost onog šta se dogodilo. Međutim, ovo tu je krivično suđenje i količina dokaznog materijala mora da bude takva da se sa tim materijalom mora baratati. Mi smo mislili da bi, osim ukoliko se ne izda posebno dopuštenje, vi smeli da izvodite dokaze samo o 14 opština i tri opštine zbog kojih se optuženi tereti za genocid. Prema tome, došlo bi do smanjenja na 17 opština. Možda će da bude razloga za dodatno izvođenje dokaza, ali to je, dakle, ono šta sada imamo na umu. Dakle, imamo na umu isto tako i smanjenje broja svedoka insajdera i uopšte ukupnog broja svedoka koji svedoče uživo. Isto tako, o Hrvatskoj, kad je reč o tom segmentu optužnice, mislimo da je optužnica u tom delu veoma ozbiljna, veoma obimna, bar kako ona sada stoji. Međutim, smatramo da treba da se uspostavi neka ravnoteža između ta dva segmenta optužnice - bosanski segment je sada daleko širi kad je reč o vremenskom periodu. Prema tome, smatramo da bi dokaze za hrvatski segment optužnice trebalo na odgovarajući način da se smanji. Primećujemo da vi predlažete da pozovete 20 veštaka, što uključuje eksperte za psihijatriju i propagandu. Mi smatramo da oni nisu potrebni. I želeli bismo da se taj broj smanji na devet. Kao što sam već rekao, trebalo bi da se smanji broj svedoka proporcionalno prema bosanskom segmentu optužnice. Naši proračuni koji su, naravno, samo približni u ovom trenutku, koji se zasnivaju na vašem predlogu, predlogu da se pozove ukupno 560 svedoka, od toga 275 svedoka koji svedoče uživo, mi smo proračunali da bi onda izvođenje vaših dokaza trajalo 110 dana za hrvatsku optužnicu i 120 za bosansku. Dakle, ukupno 230 dana. To bi trajalo nekih godinu i četiri meseca. Naravno, tu još nije uračunato

vreme za unakrsno ispitivanje. Prema tome, kako sada stvari stoje, izvođenje dokaza Tužilaštva trajalo bi dve do dve i po godine od danas. Mi moramo da kažemo da smatramo da je to preterano trajanje i da to nije u skladu sa pravičnim suđenjem.

TUŽILAC NAJS: Pa, dozvolite mi da vam odgovorim na stvari koje ste sada rekli. Dakle, mi smatramo da bismo prvo morali da počnemo da izvodimo dokaze.

SUDIJA MEJ: To zavisi od vas.

TUŽILAC NAJS: Ako drugi žele uvodne reči, onda ćemo, naravno i mi da damo uvodnu reč. Međutim, ukoliko ne bude nikakvih uvodnih reči, mi smo sa tim sasvim zadovoljni. Ukoliko optuženi želi da da uvodnu reč i ukoliko mu Pretresno veće to dozvoli, onda ćemo verovatno i mi da damo uvodnu reč. Ali u takvim okolnostima te dve uvodne reči bi trebalo da budu, naravno, vremenski ograničene. Međutim, mi bismo više želeli da se nastavi sa izvođenjem dokaza.

SUDIJA MEJ: Govoreći u svoje ime, ja mislim da bi bilo bolje da se nastavi sa izvođenjem dokaza. Mi smo već čuli uvodne reči o ovom Predmetu i one su trajale skoro pet dana i mislim da nam ne treba više uvodnih reči.

TUŽILAC NAJS: Pre nego što se osvrnem na teme koje ste nam vi dali na razmatranje, želeo bih prvo da razmotrim situaciju u kosovskom segmentu optužnice. I to iz dva razloga. Prvo, moram da vam kažem kakvi su moji proračuni za ono šta je preostalo i šta treba da se obavi u septembru. Drugo, želeo bih da vam dam jedan kratak pregled statistike, jer mislim da je statistika od pomoći da se vidi kako možda neće da bude potrebno, pa čak ni poželjno, da se nameću konkretna ograničenja na vreme ili na brojeve svedoka u ovom trenutku, nego da će da bude bolje da se ostavi nama da učinimo sve šta možemo kako bismo ispoštovali duh naloga koji ste vi doneli ili koji želite da donesete. Prvo,

gde sada stojimo. Imamo ovde popis svedoka koji možemo da vam raspodelimo. Detalje možemo da pobrojimo, ako to bude potrebno. Ali, uopšteno govoreći, imamo još dve do tri nedelje za izvođenje dokaza koji su preostali za Kosovo. To obuhvata i gospodina Lilića. Ako izuzmemo gospodina Lilića, onda se tu radi samo o dve nedelje. Dakle, kao što sam rekao, za koji minut ćemo da se pozabavimo detaljima, a vreme koliko će ti dokazi da traju zavisi od više faktora. Prvo, dozvolite mi da vam dam nekoliko, da tako kažem, zaglavlja. Preostali svedoci za paket zločina. Zavisno od toga da li će oni za koje smo podneli zahteve da budu u potpunosti pod 92bis ili će morati unakrsno da se ispituju, ostaje nam između tri i pet dana. Prema tome, najbolje da računamo sa još jednom nedeljom. Zatim, imamo i jednog ili dvojicu svedoka koje još tražimo. To nam ne proizilazi iz unakrsnog ispitivanja i nadamo se da će oni biti na raspolaganju u septembru i da ćemo sve materijale u vezi sa njima uručiti na vreme optuženom i amikusima. Ja ne mogu u ovom trenutku da identifikujem te svedoke, pa čak ni teme o kojima će oni da svedoče, jer se bojim da oni možda neće da budu u mogućnosti da dođu ovamo bez nekih ograničenja. Međutim, radi se o ograničenom broju. I jednom kada mi podnesemo naš podnesak i objasnimo kako stvari stoji, vi ćete da vidite tačno o čemu se radi. Uvek je bolje otvorena pitanja da se obrade prilikom glavnog izvođenja dokaza Tžilaštva, a ne da se čeka na fazu pobijanja. Prema tome, ti svedoci bi mogli da nam uzmu deo ili celu nedelju. I zatim, ukoliko gospodin Lilić bude svedočio u kosovskom segmentu i ukoliko, na primer, svedok u vezi s kojim još uvek stoji i jedan zahtev, po Pravilu 70, koji nije rešen, ukoliko on bude pozvan u isto vreme, onda smatramo, dakle, da će nam trebati još ta treća nedelja. Želeo bih da Pretresno veće ima na umu da je to jedan izuzetno zadovoljavajući rezultat. Ako uzmemo u obzir naše prvobitne procene vremena potrebnog za izvođenje dokaza, ako uzmemo u obzir prvobitnu odluku Pretresnog veća da kosovski segment mora da se završi do kraja sledeće nedelje, a to je, dakle, jedna od one tri nedelje koje tražimo u septembru i imajući u vidu da smo izgubili neke četiri nedelje ukupno zbog razno- raznih razloga, dakle ako se sve to uzme u obzir, mi smo ne samo

ispunili zadati rok, nego čak uspeli da budemo brži. Gledano čisto matematički, naši proračuni sugerišu da smo mi, dakle Tužilaštvo, do sada potrošili samo nekih 92, 93 sata. Naravno, dobar deo naših dokaza ušao je po pravilu 92bis, a optuženi je na svoje ispitivanje potrošio nekih 140 sati, a prijatelji suda otprilike 14 sati. Prema tome, mi smo iskoristili jedva polovinu ukupnog vremena. Ako pogledati statistiku u vezi sa svedocima koji svedoče uživo, optuženi je potrošio 13 posto više vremena od nas. Prema tome, ako naše izvođenje dokaza za Kosovo bude manje od 100 sati, a morate da imate na umu da mi radimo ovde pet sati na dan i da je to veoma ograničeno vreme, mislim da nam onda morate odati priznanje za to, na neki način. I morate da imate na umu da smo mi taj rezultat postigli tako što smo, prvo, uspešno nagovorili Pretresno veće, odnosno Pretresno veće se možda samo odlučilo da uvede neke reforme, možda ne baš reforme, ali, dakle, da promeni neke proceduralne tehnike. Dakle, 92bis ili kako mi to sada zovemo "92polubis", ali možda ne bismo trebali na taj način da se igramo jezikom... Naravno, tu je još i popis onih koji nikada neće da budu "bisirani", ali, bože moj, šta se tu može. Prema tome, mi smo taj rezultat postigli koristeći posebne proceduralne tehnike i uspeli smo da dovedemo svedoke tako da je Sud izgubio, čini mi se, samo 20 minuta do sada. Mi smo, naravno, bili fleksibilni, mi smo stalno preispitali popis svedoka i mi smo s njega brisali svedoke kad je postajalo jasno iz situacije koja se razvijala ovde u sudnici iz unakrsnog ispitivanja optuženog da se to može učiniti. Prema tome, brisali smo svedoke kad je god to moguće i, takođe, brisali smo delove iskaza nekog svedoka kad god je to bilo moguće. Prema tome, iako se možda čini da je prvobitno vreme koje je Pretresno veće odredilo za izvođenje naših dokaza bilo, ne mislim tu to da izrekнем pežorativno, na neki način arbitrarno, mi smo ipak uspeli da ispunimo upravo taj zadati rok i čak da budemo bolji od toga. Mislim da sam već jasno dao do znanja na ranijim raspravama ove vrste da ja shvatam kakva su vremenska ograničenja u ovakvom predmetu i da ponekad ta ograničenja idu nasuprot potrebama da se navodi optužnice na propisan način dokažu. Mi smo, naravno, poštovali

uobičajene rokove kontradiktornog sistema. I ja ću da učinim sve što mogu da ispoštujem datume koje je zadalo Pretresno veće. I nadam se da Pretresno veće prihvata da ja to upravo i činim. A sada, ako pogledamo vaše konkretne predloge, mislim da prvo dolazimo do redosleda izvođenja dokaza. Pitanje da li treba prvo da krenemo sa Hrvatskom, a onda sa Bosnom. Naš stav je sledeći: smatramo da će Hrvatska i Bosna da budu mnogo ekonomičnije obrađene ukoliko to tretiramo kao jednu jedinstvenu jedinicu, kao što je to, uostalom i bilo. Naravno, dokazi za Hrvatsku će da dođu gde je deo za Hrvatsku, u stvari za Bosnu, jer je to, naravno, stvar logike i hronologije. Međutim, postoje neke teme, neka područja za izvođenje dokaza za koja će da bude praktično, imajući u obzir koliko se vremena potroši za svedoke, a smatramo da će to biti praktično i za Pretresno veće, da se neke teme celovito obrade za oba segmenta optužnice. Na primer, ako gledamo ulogu MUP-a, ulogu Vojske Jugoslavije i takve stvari. To će biti bolje obraditi putem jednog bloka iskaza svedoka koji će se svi baviti tim temama. Naravno, kad dođemo do veštaka, Pretresno veće je već reklo da bi bilo pogrešno da imamo više od jednog veštaka o jednoj temi i mi niti nameravamo tako nešto da učinimo. Bilo bi bolje da, recimo, jedan veštak pokrije sva tri segmenta optužnice. Zato mi želimo da izvodimo dokaze za preostala dva segmenta optužnice na osnovu pretpostavke da se radi o jednom segmentu. Mislim da će naša prezentacija da bude logična i ona će da bude smišljena tako da se Pretresnom veću već u ranoj fazi izvođenja dokaza podastru dokazi o međusobnoj povezanosti događaja i o opštem kursu razvoja događaja. I to će da budu iskazi kako živih svedoka, tako i veštaka. Jedan od razloga da to činimo je što, zavisno od obima naših dokaza, možda može da bude moguće da se svedoci koji bi trebali da dođu kasnije, da se taj broj svedoka u velikoj meri smanji. Međutim, možda, baš kao što je to bilo slučaj sa Kosovom neće da bude moguće unapred da se predvidi koji svedoci mogu da se uklone sa liste sve dok ne vidimo kako teče izvođenje dokaza i saslušavanje važnijih svedoka. Mi smo već pripremili popis svedoka, ja ga još nisam uručio zato jer naš tim još nije obavio završnu diskusiju u vezi s tim.

Međutim, mi smo tu listu svedoka već pripremili. To je zapravo u osnovi lista za Hrvatsku. Međutim, ona obuhvata i izvestan broj drugih svedoka unutar prva 54 svedoka koje nameravamo da pozovemo. Mi smatramo da tih prvih 54 ili 60 svedoka, zaokruženo govoreći, da će oni da daju jedan celoviti pregled kompletnog ovog Predmeta i da će ti svedoci da traju negde, otprilike, do božićnog sudskog raspusta. Možda i kraće. Prema tome, ukoliko budemo u stanju taj popis vama da uručimo, ako ne već početkom sledeće nedelje, a onda tokom sledeće nedelje, jer moramo još da proverimo sa ljudima koji rade na bosanskom segmentu optužnice da smatraju da je ta lista dobra. Prema tome, to ćemo onda da uručimo sledeće nedelje i to će da bude radna osnova za planiranje svih strana u postupku, za planiranje rada do Božića, broj veštaka i broj visoko pozicioniranih insajdera koji se nalaze na toj listi videćete koji je to broj. Mi bismo u ovom trenutku želeli da zamolimo Pretresno veće da ne donese odluku kojom se jednostavno mehanički smanjuje broj svedoka. Jer, po našem mišljenju, uz dužno poštovanje, nije verovatno da će takav potez sam po sebi da donese ikakvu korist osim što će tim tužilaštva da bude nepotrebno zabrinut i uzbuđen. Dozvolite mi, takođe, da usput još primetim da treba doneti još dve odluke koje će uticati na vreme koje je potrebno za izvođenje dokaza. Prvo, odluka koju treba doneti u ovom segmentu suđenja o tome da se svedoci za bazu zločina u potpunosti uzmu kroz 92bis. Znam da je to relativno malo pitanje, ali može da utiče na druge segmente Predmeta.

SUDIJA MEJ: Mislim da je odgovor kad je reč o ovom delu Predmeta da će da sledi uobičajeno pravilo da mi još nismo doneli odluku o tim svedocima, ali oni verovatno neće da budu izloženi u celosti unakrsnom ispitivanju.

TUŽILAC NAJS: Puno Pravilo 92bis bi trebalo da se primeni u mnogim slučajevima kada je reč o svedocima o bazi zločina.

SUDIJA MEJ: U ovom slučaju ima mnogo pitanja koja treba da se reše i pitanje je da li će slična pitanja da se pokrenu u drugim seg-

mentima ovog Predmeta. I to je potpuno drugo pitanje. Moguće da ćemo u slučaju svakog incidenta da saslušamo jednog ili dva svedoka i onda ćemo morati da odlučimo da li se pokreću prava pitanja za koje je potrebno unakrsno ispitivanje ili ne, ili su to samo argumentativna pitanja koja bi dovela do odbrane.

TUŽILAC NAJS: Ja sam hteo time malo kasnije da se pozabavim kada Pretresno veće bude razmatralo zdravstveno stanje optuženog. Ali ja mogu i sada da kažem to šta sam hteo, a to je sledeće. Optuženom će možda da treba pomoć da bi sam sebe poštdeo i ako bi Pretresno veće identifikovalo neophodne teme, onda bi se time smanjila količina vremena koja je njemu potrebna da pripremi svoje argumente. Jer ovako se iscrpljuje i to nema nikakve svrhe. Naravno, to je na Pretresnom veću da se tim pozabavi, ali meni se čini da je to nešto šta bismo mogli da razmotrimo. Drugo pitanje koje još treba da se razmotri i može da se odnosi na vreme koje je potrebno, a to je pitanje da se razmotri, da Žalbeno veće razmotri takozvane "sumirajuće svedoke", da bi se videlo da li je moguće da na taj način pomogne vođenju suđenja, ostalih suđenja i ovog suđenja. Mi nismo specifikovali koliko bi to uštedelo na vremenu u slučaju segmenta optužnice za Bosnu i Hrvatsku, ali je jasno da bi to moglo imalo značajnog uticaja. To je možda sve šta bih hteo da kažem o redosledu izvođenja dokaza. Nadam se da će Pretresno veće da prihvati našu procenu da ovim Predmetom treba da se bavi u celini kao jedinstvenim Predmetom. Iako, naravno, hronološki prvo dolaze dokazi u vezi sa Hrvatskom, naš provizorni plan je da se dokazi o bazi zločina izvode pri kraju izvođenja dokaza. U slučaju optužnice za Kosovo, to je moralo da dođe na početku. Očigledno je zato što moraju da se reše neka proceduralna pitanja. Međutim, u ovom slučaju, mi bismo to izvodili pri kraju izvođenja dokaza i time bismo verovatno smanjili potrebnu količinu vremena za to, zato što bi neka pitanja već bila jasno identifikovana. Možda bi bilo razumno da se dokazi u vezi sa bazom zločina za segment Hrvatsku izvode negde pri kraju Predmeta, odnosno izvođenja dokaza zato što, iako mi nismo doneli konačnu odluku o tome,

to bi moglo da bude poželjno zato što bi to pružilo izvesnu raznolikost Pretresnom veću. I, naravno, neophodno je da se izvedu neki dokazi o bazi zločina, jer je potrebno da Pretresno veće stekne utisak u stvarnost svih događaja, ne može da bude potpuno distancirano od užasne realnosti do koje je došlo na terenu. Sada bih se pozabavio insajderima, a zatim kao druga tema - brojem opština u Bosni. Mi smo ponovo zamolili da se ne donosi odluka o broju insajdera koje bismo pozvali iz dva razloga: prvo, vrlo je teško da se zna unapred da li će određeni insajder nama da budu na raspolaganju u dogledno vreme. Drugo, ako u slučaju da konkretni insajder zaista bude na raspolaganju, njegovo svedočenje bi moglo da nam uštedi veliku količinu drugih dokaza i drugih svedočenja. Tako da na kraju je balans takav da sa izvođenjem jednog insajdera mi možemo da se poštediti izvođenja nekoliko drugih svedoka i, na kraju, to doprinosi ekonomičnosti ovog Predmeta. Činjenica da smo mi u ovoj fazi zatražili da budemo slobodni da navodimo broj insajdera kasnije je nešto šta možda ne zadovoljava Pretresno veće. Međutim, mi molimo da to ostane otvoreno pitanje, jer u ovoj fazi mi jednostavno ne možemo da procenimo, da dođemo do jedne arbitrarne cifre koliko nam je potrebno takvih svedoka. Mislim da je jasno da je ono šta mi pokušavamo da uradimo u ovom trenutku, je da bi bilo poželjno, možda i neophodno, da Pretresno veće sasluša insajdere koji su bili bliže optuženom, čak i ako ukupnost njihovog svedočenja nije ta na koju bi se oslanjalo Tužilaštvo u izvođenju dokaza, isključivo. Ali to su najbolji dokazi koji bi pomogli Pretresnom veću da shvati ukupnost situacije. Sada da se pozabavimo brojem opština u Bosni - 14 i tri. Kao što je Pretresno veće imalo na umu na osnovu podneska koji smo mi podneli 19. juna u paragrafu 8, došlo je do suštinskog smanjenja broja opština na koje ćemo da se oslanjamo prilikom izvođenja dokaza. Dakle od 47 mi smo ih sveli na 14 i potpuno eliminisali devet. Kada je reč o ostalim opštinama, 24 opštine i u vezi s njima se izvode samo konkretni dokazi u vezi sa konkretnim događajima u tim opštinama. Dokazi koji su pokazivali postojanje veze između događaja i koji bi imali neki drugi značaj. Nije namera da se izvođenjem tih dokaza navodno dokažu tačke optužnice u vezi sa osta-

lim opštinama. To uopšte nije naša namera, već će dokazi da budu značajni i suštinski i baviće se vezom između događaja ili drugim pitanjima. Recimo, pitanjem postojanja određenog obrasca u razvoj događaja. Po našem mišljenju bilo bi pogrešno isključiti te dokaze na nekoj opštoj osnovi u ovom trenutku i bilo bi prikladnije da se ti dokazi razmatraju kada budemo tražili da ih uvodimo i tu da se ide od slučaja do slučaja. Jer nije moguće da u ovom trenutku na jedan koristan način navodim vrednosti tih dokaza, bilo bi mnogo bolje da se to razmatra individualno. Mi smatramo u ovom trenutku da bi bilo pogrešno da se oni uopšteno isključe. Ja verujem da je Pretresnom veću stalo da se suštinski smanji broj dokaza i mi smo naveli detaljan plan našeg rada i Pretresno veće je, verovatno, primetilo, na osnovu materijala koje smo mi podneli, raspon uvođenja dokaza po Pravilu 92bis ili "92 polubis", kako sam ga nazvao, da bismo dokazali naše namere. Međutim, mi jednostavno ne znamo da li će optuženi da smatra da je neophodno da unakrsno ispituje te svedoke, kao što je to smatrao u vezi sa svedocima vezanim za Kosovo. Da se sada pozabavim Hrvatskom. Ako bih mogao nakon dalje rasprave, sa svojim kolegama bih hteo da se vratim na pitanje veštaka koji se bavi psihijatrijom i propagandom. Psihijatrijom, pre svega, jer mislim da ćete veštaka za propagandu da nam dozvolite zato što je to vrlo važan element ovog Predmeta i to može da se dokaže svedočenjem ovakvog veštaka, tako da molimo da se ne isključuje svedočenje ovog veštaka, jer je propaganda važan element u ovom Predmetu i mi znamo da se time bavilo u Sudu za zločine u Ruandi (Rwanda), u Aruši (Arusha) i zbog toga mi tražimo mogućnost da prezentiramo dokaze putem veštaka, čime bi se opet doprinelo smanjivanju drugih dokaza. Kada je reč o daljem smanjivanju dokaza, mi želimo da kažemo da je ovaj segment Predmeta već bitno smanjen, kao što pokazuje naš plan rada. Veliki deo vremena ćemo da uštedimo primenom pravila 92bis i ponovo nema razloga da sumnjamo da ćemo mi, a ja posebno, da ćemo da se pobrinemo da se ispuni rok koji je dat za izvođenje dokaza Tužilaštva i mi ćemo da nastavimo da podnosimo izveštaj Pretresnom veću kao što ja to uvek radim, jer sam spreman da uradim, tako da znate da mi težimo ka ostvarenju tog cilja.

SUDIJA MEJ: Dakle, vi tražite da mi u ovom trenutku ne određujemo takav rok, taj željeni rok.

TUŽILAC NAJS: Ako mogu da budem savršeno iskren, da, izvinjavam se.

SUDIJA MEJ: Ali ono šta sam ja hteo da kažem je da mi u ovom trenutku, naravno, imamo taj željeni rok. A ako vi tražite da mi njega sada ne namećemo, onda kakva je vaša procena vremena?

TUŽILAC NAJS: Taj željeni dan, željeni rok koji je nametnulo Pretresno veće je april. U osvetljavanju svih događaja i uz pretpostavku da ćemo imati na raspolaganju isto sudsko vreme, a to je pet dana sedmično, oko pet sati dnevno, onda će biti neizbežno da se taj željeni rok pomeri za jedan mesec, barem, imajući na umu vreme koje je već izgubljeno. Mi znamo, odnosno želeli bismo da znamo da Pretresno veće onda ima u vidu maj ili kraj maja ili jun kao željeni rok za završetak izvođenja dokaza Tužilaštva. Ja bih radije da imam taj rok na umu prilikom pripreme izvođenja dokaza Tužilaštva tako da bih onda mogao, imajući to na umu, vama da podnosim redovne izveštaje o tome koliko smo mi postigli u ostvarivanju tog cilja. Ja sam spreman da to radim redovno i znam da je Pretresno veće toga svesno da mi još nismo sada u fazi da počnemo punom parom da radimo na segmentu optužnice za Kosovo, za Hrvatsku i Bosnu, jer smo toliko angažovani u optužnice za Kosovo. Mislim da upravo sada krećemo u to i mi ćemo da prezentiramo vama i optuženom spisak svedoka koje ćemo da izvodimo do Božićnog raspusta. Dakle, trebalo bi da bude moguće već možda sledeće nedelje da detaljnije izložimo kako ćemo da se bavimo ostatkom perioda, negde do maja, juna sledeće godine, tako da bismo ostvarili taj željeni rok. Ako bi nam bilo potrebno više, ja bih vam otvoreno onda rekao. U ovom trenutku ja mislim da bi nam to bio zadovoljavajući rok.

SUDIJA MEJ: Ali vi, naravno, morate da imate na umu zdravstveno stanje optuženog što se vidi iz lekarskog izveštaja, gde su preporuke za dalje lečenje.

TUŽILAC NAJS: Ja sam se time već malo pozabavio. Ja ne znam šta Pretresno veće predlaže, ali moj predlog je da se bazira na rasporedu rada pet dana nedeljno, pet sati dnevno. Međutim, naravno, može da bude promena u tome i da bismo bili fer prema svim stranama, onda bi produženje potrebnog vremena moglo da se odrazi kao rezultat smanjenja broja sati koje se rade dnevno, na primer. Ali ja, naravno, ohrabrujem Pretresno veće da nađe druge načine kako bi moglo da se smanji opterećenje kojem je izložen optuženi. Mi predlažemo da on angažuje advokate. Na drugim sudovima u svetu se čak optuženima nameću advokati, međutim, mi njemu predlažemo da ih angažuje jer time bi sebe poštedeo od posledica do kojih može da dođe po njegovo zdravlje. Ukoliko to nije nešto što može da se uradi, mi bismo možda mogli ponovo da se vratimo Pretresnom veću i da kažemo da iskoristi svoja ovlašćenja i da, možda, nađe način na koje bi se vreme moglo bolje iskoristiti, a on mogao poštediti sebe i sačuvati deo svoje energije. Jer obavljajući, odnosno angažujući advokate, on bi mogao da ustanovi da bi time uštedeo veliki deo svoje energije. Dve stvari, pre nego što završim sa svojim izlaganjem: veštaci navedeni u okviru hrvatskog segmenta treba da pokriju, u stvari, celu optužnicu. Na isti način, kada je reč o broju insajdera, oni se zaista odnose na celu optužnicu, kao što sam ja već nagovestio. Teško je znati precizno koliko će insajdera da bude na raspolaganju, teško je znati koliko od ovih koje trenutno imamo na umu ćemo hteti da pozovemo. S obzirom na razvoj događaja, može se doći do svedoka koji bi bili bolji i na raspolaganju ili ćemo možda da dođemo do situacije da ćemo morati da pozovemo nekoga ko ima manju vrednost. Kada je reč o veštaku o psihijatriji, kako sam obavestio, on je delom i svedok o činjenicama koje će se baviti raširenim karakterom napada u Bosni i Hrvatskoj i to je, naravno, vrlo značajno kada je reč o predmetu ove vrste i mi tražimo od vas da u principu dozvolite izvođenje ovakvih dokaza. Dozvolite da

proverim sa svojim kolegama da li je ostalo još nešto da kažem. Ne znam da li mogu da odgovorim na još neko pitanje?

SUDIJA MEJ: Da, hvala. Gospodine Miloševiću, čuli ste sve što je izneto. Tri pitanja kojima biste vi trebali da se pozabavite u vašem obraćanju nama, posebno. Prvo je vreme koje vam je potrebno za pripremu, drugo je pitanje uvodne reči. Da li želite da date uvodnu reč i da li je to nešto što treba da bude ograničeno vremenski? I treće je vaše zdravstveno stanje. Kakav uticaj to može da ima na suđenje. Ako želite da kažete bilo šta o tome, to, naravno, možete. Kao što znate, mi smo dobili lekarski izveštaj i on je pred nama. Izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Vi ste počeli ova razmatranja pominjanjem Pravila 73bis. Šta znači Pravilo 73bis, o čemu se tu radi?

SUDIJA MEJ: Ono se odnosi na Pretpretresnu konferenciju i da na Pretpretresnoj konferenciji Pretresno veće određuje vreme i broj svedoka koje izvodi Tužilaštvo prilikom izvođenja dokaza. To je pravilo koje se odnosi konkretno na Tužilaštvo. Želim da vam kažem da postoji još jedno pravilo koje se odnosi na odbranu i ono daje Pretresnom veću slična ovlašćenja u odnosu na odbranu. Ali u ovom trenutku mi se bavimo, pre svega, Tužilaštvom. Kao što sam rekao ranije, to je nešto što se tiče odnosa između Pretresnog veća i Tužilaštva.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, hteo sam to da znam na početku, pošto sam shvatio da je predmet, iz onoga šta ste vi govorili i iz onoga šta je gospodin Najs (Nice) govorio da je ovde jedino pitanje, pitanje vremena. Ta pitanja se odnose isključivo na vreme, da li sam ja to dobro shvatio?

SUDIJA MEJ: Čuli ste o čemu se raspravljalo. Pretresno veće razmatra da li treba da postavi vremenska ograničenja Tužilaštvu ili treba da izmeni rok koji je već odredilo i da li treba da ograniči broj svedoka. Kao što sam rekao, to su pitanja koja se striktno

tiču Pretresnog veća, to ne utiče na vas, ali ono šta se tiče vas je količina vremena koja je vama potrebna za pripremu za ostatak vremena. Vi ste čuli šta je reklo Tužilaštvo, da će ono da dostavi podnesak početkom sledeće nedelje. Mi ćemo da se pobrinemo da se početkom sledeće nedelje dostavi spisak svedoka, oko 60 svedoka, kojima će da se bavi do Božića. Na to treba da se koncentrišete. Vi ćete da imate od sledeće nedelje, uključujući i pauzu u sudskom radu, mesec dana za pripremu i, naravno, mi treba da razmotrimo i pitanje vašeg zdravstvenog stanja. Dakle, to su pitanja kojima vi treba da se pozabavite i da nam se obratite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, gospodine Mej (May), razumem šta su pitanja, samo bih hteo prvo da kažem da deluje apsurdno tvrdnja tužioca o potrebi za komplimentima za skraćivanje vremena na osnovu prihvatanja Pravila 92bis, odnosno prihvatanja pravila pismenih svedoka. Prihvatanjem pravila pismenih svedoka više nego što bilo gde i bilo kad postoji i praktično omogućavate drugoj strani da neograničenu količinu svojih konstruisanih optužbi ovde servira, a drugoj strani skraćujete mogućnost unakrsnog ispitivanja, osporavanje, i tako dalje i sve to se ovde uzima kao kompliment, nekakav, da je to dobro, da je to dostignuće u pogledu vremena. Ja sam već pre nekoliko dana rekao da izgleda da je ovde glavno pitanje vremena. Ako je jedino pitanje vremena, onda nije pitanje nikakvog suđenja, što je očigledno, ni prava, ni pravde, nego vremena, pa što se uopšte bakćete s tim? Molim vas, rekli ste mi u vezi sa ovim, ja ne tražim od vas, ja od vas neću da tražim ništa. Ja ovde hoću samo da iznesem činjenice. Maločas je gospodin Najs objasnio da ne može da se bavi Bosnom i Hrvatskom u toku unakrsnog ispitivanja o Kosovu. Pretpostavljam da to isto važi i za mene. Dobio sam skoro 90.000 stranica za Bosnu i Hrvatsku i oko 500 kasete. Za 90.000 stranica, da bi se pročitale, treba 180 hiljada minuta. Pa, ako treba da čitam 500 minuta dnevno, da kažemo, treba 360 dana da se samo jednom to pročita bez materijala koji treba da dobijem, pretpostavljam od svojih saradnika o sadržini tih stranica i bez pravljenja bilo kakvih drugih radnji, aktivnosti i bilo čega drugog. Prema tome, to je samo činjenica

koju ovde želim javno da saopštim, a vi ćete s njom raditi, uostalom, kao što radite sa svim drugim činjenicama. Drugo, rokovi za obelodanjivanje koji ovde u ovoj instituciji važe 30 dana, izgleda da zato što je meni dato pravo da se branim sam, koje je pravo, dakle, koje ste vi konstatovali, skraćuje se umesto da se produži. Pa onda oni kojima je to profesija i koji rade taj posao i to na mnogo manjem obimu, oni mogu da dobijaju 30 dana, ne znam kada dobijaju prijatelji suda, a meni je ostavljeno 10 dana sa mogućnošću kontaktiranja samo dva saradnika koji su mi jedina veza za uspostavljanje bilo kakve komunikacije. Sva logika govori da bi moj rok morao da bude duži za obelodanjivanje, a ne kraći, a ovo što sam vam rekao o 80.000 do 90.000 stranica i 500 kasete koje stoje tamo i koje nisam, naravno, u toku ovog ispitivanja video, su posao koji nesumnjivo traži vreme koje sam vam naveo. To je potpuno jasno, mada je cela ta stvar jedna farsa i odmazda, jer je neverovatno kako se neko...

SUDIJA MEJ: Ne možete da zloupotrebljavate ovo suđenje na taj način. Ako imate relevantne i razumne stvari da iznesete, neke od njih ste već izneli, naravno možete da nastavite s tim, ali mi nećemo da slušamo zloupotrebu ovog suđenja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja ne znam da li ja nešto zloupotrebljavam? Izgleda da je ovde inverzija pravilo? Ja mislim da sam ja ovde zloupotrebljen, a ne da ja nešto zloupotrebljavam, a pogotovo kada je reč o ovom suđenju koga ste se setili deset godina posle događaja u Hrvatskoj. Deset godina ga niste imali...

SUDIJA MEJ: Vi zloupotrebljavate svoje pravo da govorite i zbog toga moram da vas zaustavim. Vi ste izneli neke razumne stvari i molim vas da se bavite time.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej, što se uvodne reči tiče, moj odgovor ste mogli da pretpostavite. Ja ovde koristim svaku priliku da govorim. Vi ćete odlučiti kako odlučite, ali odlučite, recite danas, da li će biti ili neće, a ne da se desi da odlučite da

neće biti uvodne reči, a onda da slušamo tiradu gospođe Del Ponte (Carla Del Ponte) ili gospodina Najsa o Hrvatskoj i Bosni, a da se kaže da to nije uvodna reč ili da se kaže da ste naknadno promenili odluku i kao što se dešavalo ovde, obevestili posle dva, tri dana. Sami ćete doneti odluku. A vezani za ovo što sam vam rekao oko materijala koji mi je dostavljen i za koji treba, bez odmora, najmanje godinu dana da se pročita, da ste maločas, citiram vas, gospodine Mej, rekli: "količina materijala mora biti takva da se njome može baratati." To ste vi rekli maločas. Naravno, količina da se može baratati zavisi od jedinice vremena u kojoj se barata tom količinom. Možda ćete s jednim papirom moći baratati za tri minuta, ali sa 90.000 papira ćete morati da baratate, pretpostavljam, s drugačijim vremenom. Prema tome, ja opet vam kažem, ne tražim ništa, ali vam ukazujem samo na činjenice i na stavove koje sami saopštavate. Što se tiče mog zdravstvenog stanja, želim da vas podsetim da nikakav pregled nisam tražio i da sam vam, kad sam obavešten o ovakvoj odluci, ovde rekao da nemam primedbu na zatvorskog lekara, da nisam tražio pregled i da nemate iluziju da od vas bilo šta tražim. Vi ste tada odgovorili da ste vi to naredili i da je to vaša odluka. Ja sam kao civilizovan čovek tim ljudima, kad su došli, naravno dozvolio da me pregledaju i da mi izvade krv naknadno i tako dalje. To je vaša stvar. Niti sam se kad žalio, niti sam za ovih šest meseci, ne znam kako govori gospodin Najs o četiri meseca, koliko znam početkom februara smo počeli, a sad je kraj jula, tražio neki prekid, a i lekaru u zatvoru kad sam imao visoku temperaturu, rekao sam da ne tražim nikakav prekid i da ne misli da od njega nešto tražim. Prema tome, vi ste tražili...

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, moguće da je tako, ali vi znate šta piše u lekarskom izveštaju o vašem stanju, o vašem kardiovaskularnom stanju i vi znate da se preporučuje da se smanji preopterećenje kojim ste izloženi. Mi smo izgubili dva dana zbog vašeg krvnog pritiska i očigledno je to nešto što brine lekare i zbog toga za to mora da se brine i Pretresno veće. Mi smo čuli vaš stav u vezi sa tim, ako želite da kažete nešto o posledicama toga po

suđenje, vašem učešću u suđenju, vi to, naravno, možete da kažete. Ali to je nešto o čemu mi moramo da vodimo računa.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, pre nego što nastavite, ja bih želeo nešto da kažm o vašem zdravstvenom stanju. Vaše zdravlje je predmet veoma ozbiljne zabrinutosti za mene kao pripradnika Pretresnog veća. Doktori su preporučili da vam se da odmor. Meni je sasvim jasno da samo pripremanje za unakrsno ispitivanje i samo unakrsno ispitivanje predstavljaju jednu veoma teško breme. I meni je palo na pamet da bi jedan od očitih načina zbog kog biste vi mogli da dobijete nešto odmora, da imenujete svog advokata. Ja znam, vi ste već ranije izrazili svoj stav o imenovanju advokata. Međutim, možda bismo mogli da uvedemo sistem prema kom biste vi delili unakrsno ispitivanje. To bi vam omogućilo da dobijete nešto odmora. Vi ste, naravno, veoma zainteresovani unakrsno da ispitajte njegove svedoke. I ja bih želeo da kažem da bi Pretresno veće moglo da bude spremno da razmotri sistem u kom imenujete nekog advokata. Taj advokat onda unakrsno ispituje neke svedoke, a onda, naravno i vi imate pravo da unakrsno ispitujete. To je pomalo neobičan sistem, ali mislim da je to sistem koji se već primenjuje u drugim mestima. Za mene je pitanje koja prouzrokuju najveću zabrinutost pitanje vašeg zdravlja. Vaše zdravlje je od velike važnosti za ovo Pretresno veće.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson (Robinson), želim prvo da vam kažem da sam uveren da vi govorite dobronamerno. Prema tome, nemojte da shvatite stvar lično, jer ja mislim da ste vi častan čovek. Ja ovaj Sud ne priznajem i nemam nameru nikakvog advokata da imenujem za nepostojeći Sud. Ovaj Sud je isključivo sredstvo odmazde protiv otpora koji se daje novom svetskom poretku, koji, između ostalog, porobljava i vašu zemlju i mnoge zemlje širom sveta. I ne pada mi na pamet da ovde učestvujem u ovoj farsu koju ceo svet vidi o čemu se radi na drugi način sem da govorim istinu kad mi se pruži prilika da istinu govorim. Meni vi pružate priliku da govorim istinu samo prilikom

tog unakrsnog ispitivanja i ja to koristim. Nisam tražio povodom mog zdravlja nikakve privilegije i nisam tražio od vas nikada za ovih šest meseci nijedan prekid. To što ste vi naredili da budem pregledan i što ste dobili izveštaj, to je sad vaš problem. To nije moj problem, ali bih hteo da dodam da ironično zvuči objašnjenje gospodina Najsa da je pet sati radno vreme. Ja se dižem u 7.00. Kad je radno vreme pet sati, to znači do 16.00, pauze svakako ne spadaju u vreme mog odmora i ceo dan je angažovan u to sudsko radno vreme koje vi računate, provedeno u ovoj ovde sobi i na ovim stolicama. Vi znate u kojim se uslovima dolazi, koliko se ranije dolazi, koliko se kasnije vraća i šta ostaje na raspolaganju. A ako ne znate, upoznajte se sa tim kako to izgleda, pa onda da čujemo ovakve priče o pet sati radnog vremena. Prema tome, gospodine Robinson, ja uvažavam vašu brigu i pažnju, ali vi ovaj moj stav znate i mislim da vam je moj odgovor dovoljno jasan i prema ovom Sudu i prema onome šta se događa?

SUDIJA ROBINSON: Čuo sam šta ste rekli, gospodine Miloševiću. Čini se onda da će biti neizbežno da Pretresno veće razmotri mere koje će da se odnose na vaše zdravlje. To je nešto čime ćemo mi morati da se pozabavimo i to prilično hitno.

SUDIJA MEJ: Da li prijatelji suda žele nešto da dodaju?

PRIJATELJ SUDA VLADIMIROV: Ne, sve relevantno je već obrađeno.

SUDIJA MEJ: Hvala. Gospodine Najsa?

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, nešto šta sam morao ranije da obradim, moja greška što nisam o tome ranije govorio. Oni koji se sada bave hrvatskim i bosanskim segmentom optužnice odlučili su ponovo da pregledaju listu dokaznih predmeta kako bi videli koji dokazni predmeti, realno gledajući, mogli da se odbace, jer nisu apsolutno nužni. I već smo sada u procesu jednog značajnog postupka, reduciranje dokumenata, dokumenata koji mogu

da se povuku i mislim da ćemo da budemo u stanju da sve strane obavestimo relativno skoro o dokaznim predmetima koje ne treba da se razmatraju. Možda ćemo to morati da učinimo u nekoliko faza i onda ćemo to i tako da učinimo. Međutim, taj posao je već poodmakao i ishod tog posla će da omogući optuženom i drugima da se usredsrede samo na relevantne dokumente. Dozvolite mi još dve stvari. Prva je mala tehnička stvar kad je reč o hrvatskoj i bosanskoj optužnici. Reč je o dokumentima. Mislim da je ovo Pretresno veće u jednom ranijem predmetu usvojilo stav da su dokumenti autentični osim ukoliko se to ne ospori. Na taj način nije trošeno vreme da se svi dokumenti učine autentičnim u sudnici. Mi smo ovde više radili na tom principu u kosovskom segmentu optužbe. I nama će uvek biti od velike pomoći da znamo ukoliko to pravilo važi i dalje, jer onda ne moramo da prolazimo kroz sva dokumenata i to nam štedi dosta vremena. Naravno, mi to uvek možemo da uradimo dok budemo u stanju to da uradimo. I konačno, želeo bih da kažem da iako mislim da ćemo sve u vezi sa Kosovom da završimo u dve nedelje u septembru i znam da ćemo sve dok govore Albanci, sve završiti u jednoj nedelji. Bili bismo zahvalni ukoliko biste nam dozvolili da računamo još i tu treću nedelju u septembru u slučaju da bismo ispitivali gospodina Lilića ili u slučaju da nam bude potrebno još vremena.

SUDIJA MEJ: Gospodine Najs, dve stvari. Optuženi je spomenuo 90.000 strana i 500 video kaseti. Da li je to tačno?

TUŽILAC NAJS: Bojim se da ja nisam prošao kroz aritmetiku i čini mi se da moje osoblje kaže da su te brojke tačne.

SUDIJA MEJ: Da čini se da svi klimaju glavom.

TUŽILAC NAJS: Ali, naravno, kad identifikujemo individualne svedoke, 40, 50 ili 60 njih do Božića, onda ćemo takođe identifikovati eksplicitno ili implicitno, tamo gde je to moguće eksplicitno, dokazne predmete koji idu uz te svedoke.

SUDIJA MEJ: Postoji još jedna stvar u vezi sa optužnicom za Hrvatsku. U Pretraspravnom podnesku stoji jedna fusnota u kojoj stoji da tužilaštvo neće da nastoji da dokazuje genocid u vezi sa bosanskim Hrvatima. Nadam se da ćete da potvrdite da je to tako?

TUŽILAC NAJS: Da, da. Mislio sam o tome da govorim. Koji je to broj fusnote?

SUDIJA MEJ: 271.

TUŽILAC NAJS: Da, da. To je strana 271, a broj fusnote je 2.076. Prema tome, dozvolite mi da kažem nešto za potrebe zapisnika. Kad optuženi govori o tome da su se stvari na ovom suđenju koncentrisale na vreme, ja moram da kažem da je tužilaštvo uvek bilo voljno i još uvek je voljno da potroši više vremena za ovaj Predmet. To što smo mi bili voljni da se usredsredimo na uštedu u vremenu, to proizlazi iz jednog opšteg interesa koji je Pretresno veće u nekoliko navrata artikulisalo. Ja naravno ne želim da kažem da mi nismo spremni da potrošimo onoliko vremena koliko je potrebno da se na propisan način dokažu optužbe u ovom Predmetu.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, pitanje dokumentacije i količine dokumentacije. Ja mislim da tužilaštvo može i da mora da učini više u filtriranju tog materijala kako bi osigurala da ono šta dolazi pred Pretresno veće, da je to ono šta je stvarno potrebno. Istina je, da i Pretresno veće ima svoje zaduženje. Međutim, smatram da Tužilaštvo može i mora da učini više na filtriranju tog materijala. Kad gospodin Milošević govori o ogromnoj količini dokumenata koje mora da pročita, ja moram da kažem da ja to sasvim razumem i zato bih želeo da vi prihvatite da Tužilaštvo ima odgovornost da sama sebi nametne izvesnu disciplinu.

TUŽILAC NAJS: Mi to svakako prihvatamo. I zato u ovom trenutku naša statistika sugerise da je broj dokaznih predmeta u odnosu na prvobitno predložen broj smanjen skoro 40 posto, a možda

ćemo to da smanjimo još jednom. Prema tome, mislim da mi tu disciplinu primenjujemo i da ćemo je i dalje primenjivati.

SUDIJA MEJ: Mislim da bi svima bilo od pomoći kad bismo dobili neku indikaciju o tome na koje će dokazne predmete Tužilaštvo da se oslanja u prvom periodu. Dakle, dajte nam listu za 54 svedoka i njihove pripadajuće dokazne predmete.

TUŽILAC NAJS: Da, to svakako možemo da uradimo i to moramo da uradimo.

SUDIJA MEJ: Bilo bi dobro da to učinite negde do sredine sledeće nedelje.

TUŽILAC NAJS: Učinićemo sve što možemo. Časni Sude, još jedna stvar koja se tiče samo Kosova. Dozvolite mi da u vezi sa tim govorim kasnije. Jedno pitanje u vezi sa dokazima o Kosovu.

SUDIJA MEJ: Da, moramo da razmotrimo mnoge stvari. Mislim da sada moramo na pauzu. A onda ćemo da donesemo nalog u onoj meri u kojoj je to moguće i vratićemo se ovamo da se pozabavimo drugim stvarima. Idemo na pauzu od 20 minuta pauze.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Mi smatramo da je pravično da svi oni koji učestvuju u suđenju znaju za vremenska ograničenja, kao i broj svedoka. To je potrebno da bi suđenje bilo pravično i da bi mogli normalno da rade svi koji se njime bave. Ranije sam već najavio način na koji mi razmišljamo u vezi sa smanjenjem broja svedoka i dokumenata i nama je drago da tužilaštvo preduzima napore u tom istom pravcu. Dozvolićemo dodatne tri nedelje za kosovski deo optužnice. Upućujemo tužilaštvo da do 31. jula uruči popis svedoka koji će da svedoče do Božića zajedno sa pratećim dokaznim predmetima. To će optuženom da omogući da se u vremenu koje mu stoji na raspolaganju skoncentriše na relevantne stvari,

kako bi se pripremio za period između oktobra... Da, to će da bude između oktobra i Božića. Daćemo još dodatne dve nedelje nakon završetka izlaganja dokaza za Kosovo, za pripremu za onaj deo suđenja koji će da traje od oktobra do Božića. Primećujemo da će da dođe do značajnog smanjenja broja stranica i broja dokaznih predmeta i to pozdravljamo i pozivamo tužilaštvo da taj broj smanji i dalje i da ostanu samo ključni dokumenti, oni dokumenti koji su zaista relevantni za ovo suđenje. Prema tome optuženi će da ima za pripremu u avgustu i septembru ukupno šest nedelja. Optuženi mora da se skoncentriše na onaj deo dokaza koji će da budu izvođeni do Božića. Nakon toga će, naravno, da ima još vremena tokom božićnog raspusta i ako bude trebalo tokom eventualnog dodatnog vremena da se pripremi za ostatak suđenja. Mi smo razmotrili pitanje da li je nužno iznositi uvodne reči. Smatramo da je najpravedniji način da se to pitanje reši, da se dozvole uvodne reči najviše tri sata za svaku stranu: tri sata za Tužilaštvo i tri sata za optuženog. Vremenski raspored će onda ovako da izgleda: Tužilaštvo će do 13. septembra da završi izvođenje dokaza za Kosovo. Zatim slede dve nedelje pripreme tokom kojih se neće održavati suđenje. Nakon toga tužilaštvo 30. septembra započinje sa izvođenjem ostalih dokaza. Razmotrili smo broj svedoka i vreme potrebno za njih. Kao što sam već rekao, dali smo vam do znanja način na koji mi razmišljamo i došli smo do zaključka da će ukupni broj svedoka da bude 106, koji svedoče uživo i to za bosanski segment, a 71 za hrvatski segment što je ukupno 177 svedoka koji svedoče uživo. Imajući na umu vreme koje stoji na raspolaganju i tempo kojim se odvija ovo suđenje, došli smo do zaključka da se ti dokazi moraju izneti do 16. maja 2003. godine, pa ćemo prema Pravilu 73bis(E) da naložimo da je to vreme koje Tužilaštvo ima na raspolaganju za izvođenje svojih dokaza. A na osnovu pravila 73bis(C) utvrđujemo da će Tužilaštvo smeti da pozove 177 svedoka koji svedoče uživo. Naravno, kada to bude prikladno, postoji mogućnost da se svedoci izvode prema Pravilu 92bis i uvode po pravilu 92bis. Ukoliko dođe do promene situacije tokom suđenja, tužilaštvo sme po tom istom pravilu da zatraži izmenu ovog naloga. Međutim, taj ćemo nalog

da izmenimo samo ukoliko se zato ukažu valjani razlozi. A sada prelazim na zdravstveno stanje optuženog. Primili smo lekarski izveštaj koji u svom zaključku kaže da je optuženi čovek izložen ozbiljnom kardiovaskularnom riziku što zahteva pažljivo praćenje zdravlja u budućnosti. Autori izveštaja preporučuju da se smanji radno opterećenje ovog suđenja i savetuju dalje lečenje od strane kardiologa. Pretresno veće smatra da optuženom treba da se omogući kardiološki tretman. Kad kardiolog podnese svoj izveštaj, Pretresno veće će da razmotri šta treba da se preduzme, a to uključuje razmatranje svih opcija za buduće vođenje suđenja koje budu na raspolaganju. Gospodine Najs, vi ste još nešto želeli da kažete o kosovskom delu? Da li je ovo povoljan trenutak ili želite da o tome govorimo kasnije?

TUŽILAC NAJS: Ja to mogu sada da kažem, ali dozvolite mi prvo jednu stvar koju ste vi rekli. Ja sam se obavezao da dostavim i popis svedoka i popis dokaznih predmeta, a da se nisam baš najbolje posavetovao sa mojim kolegama. Čini mi se da će da bude nekih poteškoća u vezi sa time da se svi dokazni predmeti identifikuju do 31. jula. Mi ćemo do tada da uradimo popis, a onda ćemo zamoliti da nam date dozvolu da te dokazne predmete dostavimo čim ustanovimo koji su to predmeti. Mislim da neće da bude nužno da mi ponovo dostavljamo kopije tih dokumenata budući da ih optuženi već ima, nego će da bude dovoljno da samo identifikujemo o kojim se dokumentima radi.

SUDIJA MEJ: Da, vi to možete da napravite na neki jednostavan način. Možda bi bilo dobro da se to učini u nekoliko faza, zavisno od toga kako se donose odluke.

TUŽILAC NAJS: Hvala. Kad je reč o Kosovu, samo trenutak da pronađem moje papire... Naime, radi se o kamionu sa leševima i sada je pitanje da li je Pretresno veće svesno da su već izvođeni dokazi koji predstavljaju dokaze veštaka i koji pokazuju da kad je reč barem od dva leša u masovnoj grobnici u Batajnici, postoji dovoljno dokaza putem analize DNK da se ti leševi povežu sa

porodicama na Kosovu. Ne znam da li smatrate da je nužno da se time pozabavimo? Možda će u tome da učestvuje i svedok kasnije ove nedelje. Naime, mi smo te dokaze već izveli kod svedoka Vilijsa Fultona (William Robert Fulton). On je već dostavio svoj izveštaj i smatramo da ne bi bilo potrebno da se ovamo dovode eksperti za DNK i da govore o svim onim detaljima o kojima bi govorili na suđenjima. Biće još sličnih izveštaja o analizi DNK leševa pronađenih u masovnoj grobnici koji te leševe povezuju sa porodicom koja je na Kosovu. Naravno, takvi dokazi su veoma važni jer izgleda da je optuženi, kada je reč o hladnjači pronađenoj u reci, unakrsno ispitivao na osnovu pretpostavke da su ti leševi ljudi koji su bili krijumčareni preko granice. Budući da njega ne zastupa advokat, ja dalje mogu da pitam da li on prihvata nalaze analiza DNK u stručnom izveštaju. Zato bi bilo najbolje da Pretresno veće razmotri sadašnji korpus dokaza i da onda o tome diskutuje sa njim. Ukoliko je nužno, mi, naravno, možemo da pozovemo stručnjaka za analize DNK, ali to će da potroši nešto vremena. Najverovatnije u septembru.

SUDIJA MEJ: Dobro, učinimo to. Ako je to već ušlo u spis, mislim da je to iskaz gospodina Fultona, onda je to već u ovom Predmetu i to je dovoljno.

TUŽILAC NAJS: Optuženi to nije osporio. Međutim, moramo da imamo na umu da njega ovde ne zastupa advokat.

SUDIJA MEJ: Ja mislim da ne možete da očekujete da čovek koji se sam brani postupa i osporava dokaze na način na koji bi to učinili propisani advokati.

TUŽILAC NAJS: Da, da. Ja se na to nikako ne žalim samo želim da stvari budu jasne, da su već u spisu.

SUDIJA MEJ: Nastavak sednice će da se održi se iza zatvorenih vrata, pet minuta.

(privatna sednica)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kada ste održavali sastanke, koliko puta mesečno?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: To se održavalo utorkom, svakog utorka. Na tom sastanku su prisustvovali rukovodioci Javne bezbednosti i iz Državne bezbednosti, načelnik i njegov zamenik. Takođe ja sam održavao sastanke i u Resoru državne bezbednosti, ali to nisu bili redovni kolegijumi nego po potrebi. Može se reći jedanput u 15 dana.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste ikada informisali bilo premijera srpske Vlade, gospodina Marjanovića ili predsednika republike, gospodina Milana Milutinovića?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Jesam. Po potrebi ako je tema bila takva da je zahtevala direktno informisanje. Oni su me pozivali i ja sam ih informisao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Juče ste nam govorili o situacijama u kojima ste se takođe bavili konkretnim pitanjima sa optuženim. Kada ste imali sastanke sa optuženim, da li ste bili sa njim ili je tu bio prisutan još neko od navedenih osoba?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Ne, sastanci sa Slobodanom Miloševićem bili su uvek u prisustvu Ministra unutrašnjih poslova i rukovodstva Ministarstva unutrašnjih poslova ili u prisustvu proširenog njegovog kolegijuma, gde su na tim sastancima prisustvovali eventualno predsednik republike i drugi rukovodioci koje je on pozivao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A sada ću da se pozabavim podnošenjem izveštaja za Kosovo. Koliko često ste primali izveštaje o Kosovu?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Izveštavanje o Kosovu je bilo dnevno. Znači, svakoga dana u toku dana sa Kosova je stizao izveštaj koji je analitička služba obrađivala i prosledila dalje korisnicima koji su bili navedeni kao obavezni za informisanje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ko su bili ti korisnici, molim vas?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Predsednik države, predsednik republike, savezni ministar unutrašnjih poslova, republički ministar unutrašnjih poslova, predsednik Vlade i, kada je postavljen za rukovodioca za Kosovo, političkog tela, Šainović.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Koliko su ti dokumenti, ti izveštaji bili poverljivi ili tajni? Koji je bio stepen poverljivosti?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Izveštaji su imali stepen državne tajne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li su te izveštaje trebali da korisnici zadrže ili da ih vrate nakon što ih pročitaju?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Uputstvo je bilo da se vraćaju s tim što je uz koverat koji je pratio taj dokumenat, išao i koverat u kome je trebalo vratiti isti dokumenat.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je zaista i neko od korisnika vraćao te izveštaje ili nije?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Vraćao je Milan Milutinović, predsednik republike.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Drugi, uključujući i one izveštaje koji su poslali optuženom, su zadržavani?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Ja pretpostavljam da su uništavani zato što je druga instrukcija bila da se moraju uništiti.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da se sada ukratko pozabavimo strukturom MUP-a. Devedesetih godina, da li je srpski MUP bio podeljen na nekoliko sekretarijata?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Da, bilo je. Sekretarijati su bili uglavnom u većim gradovima Srbije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Koliko ih je bilo?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Ne znam tačno koliko ih je bilo, ali uglavnom u većim gradovima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li su postojale jedinice koje su se nazivale "Specijalne antiterorističke jedinice", SAJ?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Da, postojale su takve jedinice. Postojale su te jedinice. Jedna je bila na Kosovu, jedna je bila u Novom Sadu u Vojvodini i jedna je bila u Beogradu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kome su one bile podređene?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: One su bile podređene Ministru unutrašnjih poslova. Republičkom ministru unutrašnjih poslova.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kojoj grani ministarstva unutrašnjih poslova?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Javnoj bezbednosti.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kada ste vi postali načelnik Resora državne bezbednosti, pretpostavljam da ste nasledili organizacionu strukturu koju je ostavio iza sebe gospodin Stanišić?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je on imao i ostavio iza sebe jedan broj pomoćnika?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Da, on je imao pomoćnike koji su delom ostali da rade svoje poslove koje su i ranije obavljali, a delom su penzionisani zato što su oni već bili jednom u penziji.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pomenite nam jednog ili dvojicu. Da li je gospodin Franko Simatović jedan od pomoćnika?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Da, Franko Simatović je bio jedan od, ne pomoćnika, on je postao pomoćnik, ali je bio rukovodilac ne znam u kojoj funkciji. Mislim da li u funkciji specijalnog savetnika ili načelnika uprave.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Šta je bila njegova odgovornost?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Kad sam ja došao na čelo Resora državne bezbednosti, on je bio zadužen za koordinaciju sa specijalnim jedinicama.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A kada je reč o organizacionoj strukturi, da li je Resor državne bezbednosti imao, takođe, svoje ogranke u drugim gradovima i gradićima i možete li da nam kažete gde?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Imao je takođe u svim većim gradovima Srbije Centre državne bezbednosti. Da vam ne nabram, to su Niš, Kragujevac, Novi Sad, uglavnom u većim gradovima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ti Centri državne bezbednosti kome su podnosili izveštaje?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Centri državne bezbednosti su podnosili izveštaje po linijama poslova, nadležnim upravama u centru Resora državne bezbednosti.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U Beogradu?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: U Beogradu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dakle, Uprava za obaveštajna delovanja koja je radila u Prištini (Pristine) podnosila je izveštaje Beogradu, je li tako?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da se sada pozabavimo, barem delimično, time kako je finansiran Resor državne bezbednosti. Da li je njegov budžet delimično ili u celosti snabdevala država iz državnih izvora ili je na drugi način finansiran?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Državna bezbednost je finansirana iz budžeta koji određuje Vlada Srbije. Međutim, taj budžet nikada nije bio dovoljan da upotpuni sve one potrebe koje je služba imala, niti je taj budžet u celosti uvek bio ispunjen. Negde, ja mislim, da je to 50 posto, ako ne ispod toga bio realizovan u toku jedne godine.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A odakle je došao ostatak novca da bi RDB mogao u potpunosti da se finansira?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Za potrebe nabavke opreme za helikoptersku jedinicu, rezervne delove za letelice kao i specijalne opreme vozila za jedinice JSO, finansirala je Savezna uprava carina.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Želeo bih sada da nam iznesete neke detalje o tome kako je tekao taj proces finansiranja. Ko je bio direktor Savezne uprave carina tada?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Direktor Savezne uprave carine bio je Mihalj Kertes.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kad je novac došao od Savezne uprave carina, ko je to na početku organizovao? Ko je davao instrukcije za to?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Pa da bi se dobio takav novac, normalno, potrebno je odobrenje. Mihalj Kertes je to odobrenje za finansiranje potreba Državne bezbednosti ili ne znam kojih još, Vojske Jugoslavije pretpostavljam, morao da traži od Slobodana Miloševića.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I znači vi ste nam objasnili da nije samo RDB na taj način finansiran, nego da je novac išao i u druga odeljenja i institucije, uključujući i vojsku?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: I vojsku i Javnu bezbednost.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kad je odobrenje dato i kad je to trebalo preneti na Saveznu upravu carine, recite kako se to u stvari odvijalo?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Radnici Državne bezbednosti zaduženi za finansije odlazili su u Saveznu upravu carina, uzimali su taj novac i nosili u Ministarstvo unutrašnjih poslova u resor koji se bavio finansijama i nabavkama. Dalje, sve poslove oko nabavke opreme i plaćanja preuzela je uprava nadležna u Ministarstvu unutrašnjih poslova za finansije, pošto Državna bez-

bednost nije imala svoj račun, niti je bila ovlašćena da rukuje sa novcem. Nakon toga, pretpostavljam da je to išlo u banku i iz banke je izvršeno dalje plaćanje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vratimo se sada natrag na primanje novac. Vi ste rekli da bi novac došao i da bi on bio predat osoblju RDB. Da li je on dolazio u okviru nekog bankovnog čeka ili transfera ili u gotovini ili kako je to bilo?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: U gotovini.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je došao u domaćoj ili stranoj valuti?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Stranoj valuti, zato što su i plaćanja bila prema inostranstvu. Oprema koja se nabavljala morala se uvoziti.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I nakon što bi ta gotovina došla iz Uprave carina, doneta u vašu zgradu, da li je onda taj iznos uplaćivan u banku?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Ne, on je prvo predat Ministarstvu unutrašnjih poslova, to sam rekao, upravi koja se bavila finasijama, a onda je, pretpostavljam, dalje prema banci zato što se jedino na taj način i moglo nešto platiti.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Koja banka je korišćena za ta plaćanja robe koju je kupovao RDB?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: RDB je kupovao samo dva puta opremu, a mislim da je jedan put od tada bila korišćena "Beobanka".

TUŽILAC NAJS – PITANJE: "Beobanka" je "Beogradska banka", zar ne?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Postoje dve: "Beobanka" i "Beogradska banka". Nisam siguran, ali mislim da je "Beobanka". Tom bankom je rukovodila gospođa Vučić.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Rekli ste da je u nekoliko navrata, koliko vi znate, novac iskorišćen ta taj način. Da li ste vi imali neke kontakte sa optuženim o tim transferima novca i kakve?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Ja sam se morao obratiti za potrebe tehničkog opremanja Resora državne bezbednosti prvo ministru unutrašnjih poslova. Kako su ta sredstva prevazilazila sredstva s kojim je budžet raspolagao, mi smo morali da nađemo taj novac na drugoj strani, ako smo želili da imamo opremu za helikoptere, da se ne bi izgubila njihova radna sposobnost. Ministar unutrašnjih poslova se tada obraćao predsedniku Slobodanu Miloševiću i u dogovoru sa njim napravljen je dogovor jedan da se taj novac pribavi od Savezne uprave carine.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Spomenuli ste Mihalja Kertesa. Jeste li vi ikada imali kakav sastanak sa njim?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Da, ja sam se, posle toga, sa njim video i dogovorio. On je rekao da je dobio odobrenje i da će ta sredstva koja smo tražili biti prebačena do Ministarstva unutrašnjih poslova.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jeste li se ikada sastajali istovremeno sa optuženim i Kertesom?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste ikada imali sastanak na kome je uspostavljena telefonska veza između te dvojice ljudi, a da ste vi tome bili svedok?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Da, jednom prilikom baš kad se o tome radilo, Slobodan Milošević je nazvao Kertesa i rekao kakve poteze ima Ministarstvo unutrašnjih poslova i ako može da izađe u susret i potrebama.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je u izvesnom trenutku Kertes odlikovan za te svoje aktivnosti?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: On je odlikovan, ali ne znam da li za te aktivnosti i za koje aktivnosti, ali odlikovan je u vreme Jovice Stanišić.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li vi lično znate zašto je onda on tačno odlikovan?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Ne, ne mogu to da znam zato što ga je odlikovao Stanišić. Pretpostavljam za zasluge prema Resoru državne bezbednosti, jer je odlikovanje dobio od Resora državne bezbednosti.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li vam je išta poznato o finansiranju poligona u Kuli?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Da, deo tih sredstava za izgradnju Kule je isto pribavljan od Savezne uprave carine.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Vi ste, ako se ne varam, dali nekoliko izjava o tim finansijskim transakcijama istražnom sudiji, zar ne?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Da, razgovarao sam sa istražnim sudijom Čavlinom o tome.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Te izjave nalaze se u materijalu na koje se oslanjao Morten Torkildsen (Morten Torkildsen) kada je pisao svoj izveštaj veštaka. On će kasnije da svedoči u ovom Predmetu, a predlažem da ovaj svedok na kratko pogleda te izjave ili da potvrdi njegovu tačnost. Mislim da je to uvek poželjno kada se radi o materijalu koji dolazi od veštaka. Evo, tu je original, dao sam pogrešnu kopiju. Molim da se original na kratko stavi na grafoskop kako bi svi jasno videli o čemu se radi i molim da se onda svedoku da verzija na srpskom, a da se engleska verzija stavi na grafoskop. Dakle, prvo, molim vas, original. Vidimo da je taj dokument potpisan. Hvala, a sada molim englesku verziju na grafoskop. Gospodine Markoviću, ovo je, dakle, izjava na čijem početku stoje vaši lični podaci. U njoj stoji: "vezano za moju ulogu u korišćenju deviznih i finansijskih sredstava iz Savezne uprave carine i moj, navodno,

opredeljujući uticaj na tadašnjeg direktora Mihalja Kertesa. Želim da kažem da se radi o pogrešnoj i netačnoj interpretaciji. Ja nisam imao i nisam nikada mogao da imam takav uticaj na Kertesa s obzirom da je opšte poznato da je Mihalj Kertes sa Nikolom Šainovićem, Nebojšom Pavkovićem, Vlajkom Stojilkovićem, bio čovek od najvećeg poverenja bivšeg predsednika SRJ Slobodana Miloševića. Tačno je da je RDB, dok sam ja bio načelnik, dobijao devizna i dinarska sredstva od Savezne uprave carina. Međutim, ta sredstva su bila tražena i dobijana za operativne potrebe RDB i na tehničko opremanje i nabavku delova opreme i raketa za našu helikoptersku jedinicu. Procedura za dobijanje pomenutih sredstava za nabavku opreme za RDB je bila ranije uspostavljena. Naime na osnovu zahteva o potrebama pojedinih organizacionih jedinica RDB, najčešće Jedinice za specijalne operacije, JSO, ja sam u direktnim uobičajenim radnim kontaktima sa Miloševićem iznosio problem i zahteve koji nisu najčešće mogli da budu realizovani posredstvom pripadajućeg budžeta RDB u MUP-u. Slobodan Milošević je, nakon toga, direktno u kontaktu sa Kertesom istom davao nalog da odgovori na naš zahtev. Ta realizacija je tekla u skladu sa trenutnim mogućnostima Savezne uprave carina. Tehnička realizacija pomenutih dogovora je išla ustaljenim kanalima, a samo plaćanje potrebne opreme i sredstava je najčešće išlo preko 'Beogradske banke' i drugih meni nepoznatih banaka. Moja uloga je bila samo u tome da sam posle izdatog naloga Miloševića Kertesu ja uspostavljao kontakt sa Kertesom i dogovarao realizaciju pri čemu su u to, od strane RDB, najčešće bili upućeni Marjan Zorić i Raša Kandić. Međutim, želim da naglasim da devizna i dinarska sredstva od Savezne uprave carina nije dobijao samo RDB. Ova praksa je takođe bila ustaljena i u RJB - Resoru javne bezbednosti. Što se vrlo lako može proveriti kroz finansijsko materijalno poslovanje MUP-a. O ovome bi trebalo da budu upoznate i nadležne starešine materijalno finansijskih sektora u MUP-u kao i general Zeković koji mi je bio nadređen. Što se tiče tvrdnji o mom privilegovanom položaju kod porodice Milošević, želim da kažem da se radi o netačnim tumačenjima redovne i normalne komunikacije načelnika RDB i predsednika države. Ja sam imao značajnih pro-

blema, pre svega sa Mirjanom Marković zbog mog stava i odnosa prema uticaju političkih faktora na rad RDB, da sam ja, kao što se priča, čovek od najvećeg poverenja porodice Milošević, ne bih se nalazio samo na funkciji koju sam obavljao, već bih verovatno bio ministar unutrašnjih poslova. Isto tako nisam ja Uroša Šuvakovića primio na rad u RDB. Čak naprotiv, isti je po direktnom nalogu i sa rešenjem tadašnjeg ministra Vlajka Stojiljkovića, uprkos mom protivljenju, što je poznato među mojim tadašnjim saradnicima, postavljen na savetničku funkciju u RDB. Kao ilustraciju mog ponašanja i odnosa tada uticajnog političkog faktora JUL-a, pomenuo bih problem koji je dodatno opteretio moj položaj kod porodice Milošević. Naime, CRDB Novi Sad u sklopu razjašnjavanja određenih nezakonitosti i zloupotreba vezano za anonimno pismo o kriminalnim aktivnostima u 'Naftnoj industriji Srbije' i ulozi Živka Šoklovačkog došao do dokumentacije i materijalnih saznanja protiv braće Šoklovački koji su učestvovali u poslovima pripremanja enterijera nove poslovne zgrade". Časni Sude, izjava se nastavlja, mislim da to nije sve potrebno da se pročita. Gospodine Markoviću, kada je reč o ovim stvarima koje se tiču finansija, da li je ono šta ste vi rekli u toj izjavi tačno?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS: U redu, onda bismo to mogli takođe da uvrstimo kao odvojeni dokazni predmet.

sekretar: Dokazni predmet Tužilaštva 277.

TUŽILAC NAJS: A sada molim sledeći dokument.

sekretar: Poslednji dokazni predmet imaće broj 278, a ne 277.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sada ćemo nakratko da prođemo i kroz ovo. Molim vas da se original stavi na grafoskop, tako da vidim kakav je to dokument, prvi list i drugi list, molim vas. Vidimo da na trećem listu stoji potpis, pisano je ćirilicom. Sada molim englesku verziju, vidimo da pri vrhu prve strane stoji da

je taj dokument sačinjen 22. maja 2001. godine i to pred istražnim sudijom Okružnog suda u Beogradu. Ako sada okrenemo drugu stranu, ako pogledamo dno te strane, mislim da ovde stoji kao načelnik SDB, koliko se sećam, svega u dva navrata obratio se predsedniku Slobodanu Miloševiću rekavši mu prvi put da je potrebno da se obezbede devizna sredstva da bi se za potrebe SDB obezbedila sredstva za naoružanje za helikoptere DB-a. Dakle ne da bi se nabavili helikopteri, oni su ranije bili nabavljeni, već da bi se obezbedila sredstva za naoružanje koja se na helikopteru nalaze. Zatim, časni Sude, sledeći paragraf. "Ja ova gotovinska devizna sredstva nisam video, već, koliko je meni je poznato, su otišla u banku." Zatim sledeći paragraf. "Ja stvarno ne mogu da se opredelim o kom je iznosu reč, ali znam da su to bila pozamašna sredstva. I konačno drugi put sam se obratio predsedniku Slobodanu Miloševiću početkom 1999. godine da bi se obezbedila devizna sredstva radi nabavke specijalnih vozila za Jedinicu za specijalne operacije Resora državne bezbednosti. Takođe se ne sećam o kom tačnom iznosu deviznih sredstava je reč, ali bila su to pozamašna sredstva". I tu se zatim navode detalji. Molim da se to uvrsti u spis kao dokazni predmet. Gospodine Markoviću, recite da li je ta izjava tačna kada govori o vašim finansijskim transakcijama sa Kertesom i optuženim?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sada, pre nego što nastavimo, recite nam ko je bio obučavan u Kuli?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Kula je centar specijalne jedinice Resora državne bezbednosti koji se naziva "Jedinice za specijalne operacije", JSO. Tu su obučavani pripadnici koji rade u Resoru državne bezbednosti.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sada prvo idemo na paragraf 9 sažetka, pre paragrafa 8. Već ste nam spomenuli ime Borke Vučić, možete li nešto da nam kažete o njenom uticaju i ovlašćenjima? Ko je ona bila?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Bila je direktor, rekao sam, mislim "Beobanke" ili "Beogradske banke". Nisam siguran. Ona je bila veoma stručan čovek za obavljanje tih poslova, dugogodišnji bankar, žena sa velikim stažom i velikim iskustvom.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste vi uspeli da ocenite stepen do kog je ona korišćena, ne samo za RDB, nego i za druge transfere sredstava?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Ne, to ne znam, samo znam da je jedno od ovih sredstava koje sam nabrojao, da je išlo preko banke kojom ona rukovodi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A kada je reč o optuženom, da li vam je on dao do znanja kakvo on mišljenje ima o njoj? Da li ona može da se upotrebi za te transakcije?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Ja znam da su se oni poznavali i da su dugogodišnji poznanici i saradnici i da je Slobodan Milošević imao veliko poverenje u gospođu Vučić. Samim tim je i predlog bio da se i preko njene banke to i uradi, ali to je uradilo Ministarstvo unutrašnjih poslova, finansijska služba, to sam već napomenuo. Znači takav predlog nije mogao ići prema RDB-u nego prema Ministarstvu unutrašnjih poslova.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li vam je optuženi nešto rekao o tome koju banku treba da koristite ili nešto drugo o gospođi Vučić?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Ne. Ja mislim da je samo pomenuta banka, a gospođu Vučić smo svi poznavali. Ona je dugo godina tu rukovodilac u banci tako da to je bila opšte poznata stvar. Nismo se morali posebno sa njom upoznavati.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: SEKRETAR: A sada pasus 10 u sažetku. Slobodan Rajs? Recite nam nešto o njemu?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Tog čoveka ja nisam nikada lično upoznao, ali sam čuo da je preko njega nabavljena oprema za Resor DB-a počevši od vremena Jovice Stanišića, pa mislim i

delom da je završio sa tim vozilima, delom vozila i u vreme kada sam ja bio rukovodilac resora.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Prema vašem shvatanju koju robu je on nabavljao?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Tehničku robu, opremu, tehnička sredstva koja su neophodna u radu Resora državne bezbednosti. Vozila, znam konkretno za vozila, džipove, ali pretpostavljam da je u vreme Jovice Stanišića i nabavljao drugu opremu za potrebe resora, jer sam ja takvu opremu našao koja je uvezena iz Izraela (Israel), a on je imao veoma dobre veze u Izraelu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li su, koliko je vama poznato, nabavljeni i neki helikopteri preko tog čoveka?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Da, on je bio posrednik za nabavku helikoptera, mislim da se taj helikopter zove "Sikorski" (Sikorsky).

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I ko je koristio taj helikopter?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Taj helikopter se jako malo koristio. Predsednik Milošević ga je koristio jedanput ili dva puta, inače se nije uopšte koristio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Govorili ste o nekim poslovima o Izraelu. Kako je Slobodan Rajs bio povezan sa preduzećima u Izraelu?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: To ne znam, zato što su sve te nabavke vršene pre nego što sam ja došao na mesto načelnika RDB. Ja samo znam iz priča mojih saradnika da je to rađeno preko njega. Verovatno da on nije bio jedini.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali transakcije su obavljane u ili putem Izraela, zar ne?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Ne znam da li samo zato što je ta oprema koju sam ja video izraelska oprema, ali postojala je tu i oprema koja je došla iz Evrope (Europe), pa čak i iz Amerike

(United States of America). Ja sam govorio o tim "Hamerima" (Hammer), oni su američki proizvod.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vraćićemo se još kasnije na Slobodana Rajsa. A recite nam sada nešto o bratu optuženoga Borislavu koji je neko vreme bio ambasador SRJ u Rusiji (Russia), da li je on igrao neku ulogu i ako je, kakvu, u nabavci opreme?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Koliko sam ja čuo, on je bio posrednik za nabavku helikoptera koji su bili ruske proizvodnje. Njegove usluge vezane su za njegove veze u Rusiji, za nabavku opreme za helikoptere i rezervne delove.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste vi uspostavljali nove odnose ili je to počivalo na odnosima koje je gospodin Stanišić imao i pre vas sa bratom optuženog?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: To je bilo na tim starim odnosima, znači on je već te poslove radio i onda su mi sugerisali da se to preko njega može jedino uraditi, jer je imao, kao ambasador naš, dobre veze u Rusiji.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da se vratimo na kratko na Slobodana Rajsa. Da li možete da nam pomognete oko čoveka koga ste već spomenuli - Franko Simatović? On je bio u prijateljskim odnosima sa Slobodanom Rajsom?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Da, oni su se dobro poznavali, ali ne znam u kakvim su odnosima bili.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kada ste vi preuzeli funkciju načelnika, na kakvoj je funkciji bio Simatović?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Simatović je bio koordinator između načelnika Resora državne bezbednosti i imao nadzor nad specijalnom jedinicom resora. Ne znam da li je imao još neku funkciju, ali uglavnom se bavio tim poslovima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kažete koordinator. A ko je onda bio komandant, ako to nije bio on?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Komandant je bio Luković.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A gde se onda nalazio Simatović u odnosu na Lukovića?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Između njega i načelnika resora Jovice Stanišića.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Koje akcije ste vi preduzeli, odnosno šta ste vi poduzeli u odnosu na gospodina Simatovića kada ste preuzeli funkciju načelnika?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: S obzirom da je Jedinica za specijalne operacije pretrpela velike promene, znači smanjeno je dve trećine ljudstva u njoj, takođe je pretrpela promene u naoružanju i opremi koju je posedovala, nije bilo potrebe za takvim radnim mestom koordinatora između komandanta jedinice i načelnika resora. Ja sam gospodina Simatovića postavio za mog pomoćnika za operativne poslove.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da se pozabavimo odnosom između MUP i Vojske Jugoslavije. Da li je došao trenutak kada je jedno od ovih tela bilo podređeno drugom?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Da. To je bilo... Akt o prepotčinjavanju je izdat od strane vojske, koji je sadržavao elemente da se sve, znači svi pripadnici ministarstva unutrašnjih poslova prepotčine komandi Vojske Jugoslavije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kad i ko je izdao takav nalog i kako je to ostvareno?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da je taj nalog izdat 1999. godine, a pretpostavljam da ga je izdao načelnik Generalštaba, jer ja ga nisam video lično, takav nalog. Meni ga je saopštio ministar unutrašnjih poslova Vlajko Stojiljković.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Nakon što ste saznali za to naređenje, da li ste s nekim razgovarali o tome?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Jesam. Razgovarao sam sa ministrom unutrašnjih poslova, a razgovarao sam i sa Slobodanom Miloševićem. Pitao sam o verodostojnosti takvog akta i kako da mi funkcionišemo pod tim uslovima, ministru unutrašnjih poslova. Ministar je saopštio da je to naređenje koje se mora ispoštovati i mi smo bili svi spremni da ga ispoštujemo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Razgovarali ste sa optuženim o tome? Šta je on rekao o tome?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Rekao je da je to nalog koji je izdala komanda vojske, znači načelnik Generalštaba i da je to smatrano da je to neophodno u tom trenutku. Nije on bio dužan da meni daje nikakva detaljna obaveštenja. Ja sam više pozvao da jednostavno vidim... Bio sam malo iznenađen takvim nalogom i nisam jednostavno video kako će služba pod tim uslovima funkcionisati. Samo sam hteo da proverim. Nisam dobio nikakva detaljna obaveštenja nego samo da se takva komanda mora izvršiti.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li vam je optuženi izneo bilo kakvo obaveštenje zašto, šta je svrha tog naloga?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Ne. Meni lično nije nikakvo obaveštenje dao. Ministar unutrašnjih poslova mi je dao objašnjenje. On je rekao da je svrha tog naloga da se uspostavi jedinstvena komanda na Kosovu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Po vašem sećanju, kada je došlo to naređenje u odnosu na početak NATO bombardovanja?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Pa u svakom slučaju pre početka bombardovanja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim da se sad svedoku pokaže dokazni predmet 1.953. Molim da se na uobičajeni način original stavi na grafoskop, prvo prvu stranu da bismo videli o čemu je reč. Vidi se datum 8. maj 1999. godine i onda se vidi na drugoj strani pečat i potpis, Pavković, a onda molim da pogledamo

englesku verziju, prvu stranu, ukratko, jer je svedok već govorio o tome. Ovo je naređenje od 8. maja 1999. godine i tiče se angažovanja snaga vojske i MUP na borbenoj kontroli teritorije i to je naređenje koje je upućeno generalu Lukiću na ruke u prištinskom MUP. Kaže se "angažovanjem snaga Vojske Jugoslavije i MUP šiptarsko-terorističke snage na prostoru Kosova i Metohije su razbijene i naneti su značajni gubici. Preostale grupe šiptarsko-terorističkih snaga osloncem na teže prohodno zemljište u centralnom delu Kosova i Metohije i dalje privremeno izvode prepad na i... dejstva na jedinice Vojske Jugoslavije" i MUP u cilju sprečavanja daljih aktivnosti šiptarsko-terorističkih snaga i potpunog uništenja naoružanih terorističkih grupa u zoni odgovornosti, izdaje naređenja i tu je sad čitav niz naređenja na primer treća i četvrta koji se odnose na MUP, druga koja se odnosi na Vojsku Jugoslavije i ako pređemo na drugu stranu, vidi se da je taj dokument potpisao general-pukovnik Nebojša Pavković. Da li ta komandna struktura koja se navodi u ovom dokumentu, odgovara nalogu o kom ste nam vi govorili?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: To je potpisao Nebojša Pavković, pretpostavljam kao komandant Treće armije. Ja ne znam da li je u to vreme on bio načelnik Generalštaba. Pretpostavljam da nije bio načelnik Generalštaba, da je on morao da dobije ovo naređenje. Ovo je on preneo za Kosovo.

TUŽILAC NAJS: Molim da dobijemo broj dokaznog predmeta.

sekretar: To je dokazni predmet 280.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ovo prepotčinjavanje snaga MUP i Vojske Jugoslavije o kom ste govorili, kakvog je raspona ono bilo u odnosu na teritoriju? Da li se to odnosilo samo na Kosovo ili na neke druge položaje i neka druga mesta?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: To se odnosilo na celu zemlju. Međutim, koliko ja znam, do toga nije došlo u potpunosti na svim mestima. Mislim da je najviše to učinjeno na Kosovu, a u Srbiji manje. Mislim u ovom delu van Kosova, da to nije realizovano u potpunosti.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možete li sada da nam pomognete u vezi sa pitanjem informisanja optuženog, u kom stepenu je on informisan o aktivnostima MUP i Vojske Jugoslavije i ko ga je informisao o tome? Kakve izjave je podnosio pokojni Stojiljković?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: To je dužnost ministra unutrašnjih poslova da drži informisanog predsednika države u dnevnom informisanju. Predsednik Milošević je dobijao od Resora državne bezbednosti dnevni izveštaj. Isti takav izveštaj je dobijao i od Resora javne bezbednosti. Nisam siguran da li je bio dnevni ili je bio sigurno vezan za određenu problematiku koja je u nadležnosti Resora javne bezbednosti Ministarstva unutrašnjih poslova. Predsednik je takođe dobijao, bio je informisan i od strane vojnih struktura, ali ja ne znam, te izveštaje nisam dobijao i ne znam šta su oni sadržali.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sad je došao trenutak kada je određen Lukić, pošto je on načelnik MUP za Kosovo?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: General Lukić je postavljen za komandanta štaba na Kosovu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: O čemu je on izveštavao i na koji način je podnosio te izveštaje?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Preko javne bezbednosti, znači načelniku Resora javne bezbednosti Vlastimiru Đorđeviću je podnosio izveštaje. Načelnik Resora javne bezbednosti je bio obavezan da izveštaje podnosi ministru unutrašnjih poslova Stojiljkoviću, a ovaj je to prosleđivao dalje po potrebi, kakva je to bila informacija i za koga je bila informacija.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je bilo i ličnih brifinga u Beogradu? Koliko je vama poznato da li su Lukić ili Pavković lično informisali?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Jesu. Povremeno, možda jedanput mesečno, oni su dolazili sa Kosova i lično informisali i ministra, a i predsednika Miloševića.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste vi nekada bili pozivani, da li vas je optuženi pozivao da ga lično informišete, dodatno, u odnosu na neke informacije koje je dobijao iz drugih izvora?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Veoma retko, samo one informacije koje je dobijao od Resora državne bezbednosti. Ako bi bilo nešto nedorečeno ili možda tražilo da se produbi, predsednik Milošević bi me zvao i ja bih onda to doneo, da li pismeno ili usmeno, zavisno od toga kako je i koliko je bilo hitno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Još jedan dokazni predmet, molim. Gospodine Markoviću, vi niste imali priliku da pogledate ovaj dokument unapred, pa da mu posvetite malo vremena. Poslužitelj bi mogao da stavi prvu stranu originala na grafoskop... Pogledajte, vidite o čemu je reč. To je dokument od 27., teško je videti, ali mislim da je reč o martu 1999. godine. Dolazi iz Prištine. Vratićemo se na trenutak na prvu stranu. Vi sada pogledajte poslednju stranicu originala, to je sedma stranica ovog dokumenta i vidi se ovde potpis, verovatno samo pojedine otkucane reči. Ovde piše "Sreten Lukić" iznad potpisa, a sada da se vratimo na prvu stranu dok svedok razmatra ovaj dokument. Ja sam zahvalan gospodinu Saksonu (Saxon) koji je ukazao na jednu grešku u prevodu. Vidimo na originalu da ovaj dokument pokriva 26. do 27. marta. Iako ne možemo da čitamo ćirilicu, to je lako da se zaključa, a onda se vidi takođe najveća greška na engleskom, na prvoj strani. Da pogledamo verziju na engleskom. To se odnosi na spisak kome treba da se dostavi ovaj dokument. Gospodine Markoviću, žao mi je što ovaj dokument stavljamo iznenada pred vas, ali ako ste ga pogledali... Da li je reč o izveštaju Ministarstva unutrašnjih poslova od 27. marta 1999. godine koji je potpisao gospodin Lukić, a da je lanac izveštavanja od ministra preko načelnika Resora javne bezbednosti Đorđevića, vas i još dvojice?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Da, to su ti izveštaji koji su dolazili sa Kosova.

TUŽILAC NAJS: I ovde je rezime događaja koji su se dešavali tokom ta dva dana. Hvala lepo.

sekretar: Dokazni broj Tužilaštvu 281.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pomozite nam sada u vezi sa naoružanjem i oklopnim vozilom i vozilima koja su bila na raspolaganju Resoru državne bezbednosti. Kakvu vrstu opreme ste vi imali i održavali?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Ja sam zatekao opremu koja je bila više po vojnim standardima u Jedinici za specijalne operacije. Međutim, pošto nije bilo potrebno da Resor državne bezbednosti, po mom shvatanju, ima takvu jednu jedinicu, jedinicu sam transformisao u specijalnu jedinicu, znači sa namenom onakvu kakvu imaju i ove jedinice Resora javne bezbednosti. Zbog toga je oprema koja se nije uklapala u funkcionisanje takve jedinice predata Vojsci Jugoslavije, a ljudstvo koje nije bilo neophodno za dalji rad pri ovoj specijalnoj jedinici je otpušteno iz službe, to jest sa njima su raskinuti ugovori, jer su oni bili pod ugovorima, a ne u stalnom radnom odnosu. Samim tim su i objekti u Kuli izgrađivani za obuku specijalne jedinice i ne samo te, nego za obuku specijalnih jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova. Naoružanje i oprema koju je imala jedinica bila je standardna oprema antiterorističkih jedinica. Znači brza, pokretna, oklopna vozila, džipovi. Rekao sam da su to bili američke proizvodnje koje smo mi doručivali i, ovaj, prilagođavali potrebama te jedinice i streljačko opšte naoružanje, ono koje je standardno za antiterorističke jedinice.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sledeća tema se tiče zajedničke komande. Da li je to telo oko koga biste vi mogli da nam pomognete?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Zajednička komandovanja na Kosovu, mislite?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da.

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Zajednička komanda je postojala... Znači postojao je štab na Kosovu kojim je rukovodio general javne bezbednosti. Videli ste ga na ovom izveštaju, to je Sreten Lukić i on je po linijama poslova imao saradnike, takođe

rukovodioce pri Ministarstvu unutrašnjih poslova. U taj štab je ulazio i načelnik Javne bezbednosti sekretarijata u Prištini, kao i načelnik centra Resora državne bezbednosti Prištine.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možete li da nam date imena tih ljudi koji su ulazili u ovo telo?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Ne mogu da se setim imena nijednog od njih, ali sam pogledao jedan dokumenat na kojem su bila ta imena i otprilike ona i odgovaraju imenima ljudi koji su sačinjavali taj štab. Štab je bio promenljivo telo: povremeno su se ljudi menjali u njemu, imali su period za koji su bili obavezni da rade na Kosovu, pa su onda dolazili drugi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kakva su bile ovlašćenja tog štaba, te zajedničke komande?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Štab je rukovodio svim jedinicama Ministarstva unutrašnjih poslova koje su bile na Kosovu, znači imao je, bio je u funkciji sagledavanja dnevne problematike i rešavanja takvih stanja koja su se trenutno pokazivala kao neophodna za brzo funkcionisanje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ko je postavljao taj štab?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Štab je postavljao ministar unutrašnjih poslova.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pored tog štaba, da li je postojalo jedno političko telo?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Da, postojalo je i političko telo. To telo su sačinjavali Nikola Šainović, Zoran Matković i Anđelković, ne mogu da se setim kako se zove.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A ko je postavio to političko telo?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam tačno ko je postavio to političko telo, zato što nisam video nikakvo rešenje o njihovom postavljanju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kako je to političko telo u kom su bili Šainović, onda i Anđelković, reagovalo i delovalo u odnosu na štab ili zajedničku komandu?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Pa to političko telo je imalo funkciju koordinacije između pripadnika i rukovodstva Vojske Jugoslavije, znači komande Vojske Jugoslavije i pripadnika Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije, rukovodstva, znači, tog štaba na Kosovu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Očigledno je iz vašeg poslednjeg odgovora: mi smo konkretno pitali da li je Vojska Jugoslavije bila zastupljena u tom štabu?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Da, Vojska Jugoslavije je bila zastupljena u tom štabu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pogledajte sada jedan drugi dokument, molim vas. Molim vas da stavite original na grafoskop da vidimo o čemu je reč. Vidimo da je reč o dokumentima na kom je datum jasan: 7. jul 1998. godine i vidimo broj komande sa desne strane i ako pogledamo drugu stranicu, vidimo da je to potpisan dokument, mada potpis ne mora da bude sasvim jasan, ali piše otkucano "pukovnik Dragan Živanović". Ako sada pogledamo englesku verziju tog dokumenta, samo prvu stranicu, u zaglavlju piše "komanda 125. motorizovane brigade, 7. jul 1998. godine i to je zabrana izvođenja akcija bez znanja i odobrenja zajedničke komande za Kosovo i Metohiju, u kojoj piše: "Na osnovu naređenja zajedničke komande za Kosovo i Metohiju, strogo poverljivo u cilju povećanja efikasnosti izvršavanja zadataka, bolje organizacije, saradnje sa jedinicama u zoni odgovornosti" i tako dalje, "naređujem" i slede različita naređenja, "prvo, zabranjujem izvođenje bilo kakvih akcija jedinica iz sastava bez odobrenja zajedničke komande za Kosovo i Metohiju, mog odobrenja". Gospodine Markoviću, da li ovo naređenje od jula 1998. godine, koje dolazi od pukovnika Živanovića, odgovara vašem shvatanju raspona ovlašćenja zajedničke komande?

SVEDOK MARKOVIĆ – ODGOVOR: Ja ovo vidim kao naređenje

koje je izdala komanda, znači štab na Kosovu koji se odnosi na jedinice, ostale jedinice na Kosovu. Znači da se one upućuju na koordinaciju i na komandu iz centra. Ja nisam siguran da je ovo dokument koji je donet u vreme postojanja i tog političkog tela. Mislim da je ovo ranije...

SUDIJA MEJ: Molim broj dokaznog predmeta za ovaj dokument. Gospodine Najs, ako je ovo zgodan trenutak, vreme je da prekinemo sa radom.

sekretar: Ovo je dokazni predmet Tužilaštva 282.

SUDIJA MEJ: Sada ćemo da napravimo pauzu. Prekidamo sa radom. Gospodine Markoviću, molim vas da se vratite sutra u 9.00.

Fond za humanitarno pravo